

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 23 kwietnia 1991 r.

Nr 34

TREŚĆ:

Poz.:

USTAWY:

- 149 — z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego 473
- 150 — z dnia 22 marca 1991 r. o zmianie ustawy — Prawo budżetowe 475
- 151 — z dnia 22 marca 1991 r. o zmianie ustawy — Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych 475

ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ:

- 152 — z dnia 29 marca 1991 r. w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania prezesa i wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego, I prezesa i prezesów Sądu Najwyższego oraz prezesa i wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego 476
- 153 — z dnia 29 marca 1991 r. w sprawie organizacji i zasad wewnętrznego postępowania Sądu Najwyższego 476

ROZPORZĄDZENIE

- 154 — Ministra Łączności z dnia 15 kwietnia 1991 r. w sprawie urzędzeń, linii i sieci telekomunikacyjnych, których zakładanie i używanie nie wymaga zezwolenia 480

149

USTAWA

z dnia 23 lutego 1991 r.

o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Art. 1. 1. Uznaje się za nieważne orzeczenia wydane przez polskie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub przez organy pozasądowe w okresie od rozpoczęcia ich działalności na ziemiach polskich, począwszy od 1 stycznia 1944 r. do 31 grudnia 1956 r., jeżeli czyn zarzucony lub przypisany był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie wydano z powodu takiej działalności, jak również orzeczenia wydane za opór przeciwko kolektywizacji wsi i obowiązkowym dostawom.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również, jeżeli czyn został popełniony w celu uniknięcia w stosunku do siebie lub innej osoby represji za działalność, o której mowa w tym przepisie.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli dobro poświęcone pozostawało w rażącej dysproporcji do dobra, które uzyskano lub zamierzano uzyskać, albo sposób działania lub zastosowany środek były rażąco niewspółmierne do zamierzonego lub osiągniętego skutku.

4. Uznaje się również za nieważne orzeczenia wydane po dniu 31 grudnia 1956 r., jeżeli dotyczyły one czynu lub działalności mających miejsce w okresie od 1 stycznia 1944 r. do 31 grudnia 1956 r.

Art. 2. 1. Nieważność orzeczenia stwierdza sąd wojewódzki lub wojskowy sąd okręgowy, jeżeli zgodnie z obowiązującymi przepisami w dniu wejścia w życie ustawy właściwy do rozpoznania sprawy o czyn będący przedmiotem tego orzeczenia jest sąd wojskowy. Stwierdzenie nieważności orzeczenia uznaje się za równoznaczne z uniewinnieniem.

2. Miejscowo właściwy do stwierdzenia nieważności jest sąd, w którego okręgu, określonym przepisami obowiązującymi w dniu wejścia w życie ustawy, wydane zostało przez organ I instancji orzeczenie będące przedmiotem postępowania o unieważnienie.

3. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej sądu według przepisu ust. 2, sprawę rozpoznaje odpowied-

nio sąd wojewódzki lub wojskowy sąd okręgowy w Warszawie.

Art. 3. 1. Stwierdzenie nieważności orzeczenia następuje na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, Ministra Sprawiedliwości, prokuratora, osoby represjonowanej, osoby uprawnionej do składania na jej korzyść środków odwoławczych, a w razie śmierci, nieobecności w kraju lub choroby psychicznej osoby represjonowanej, także jej krewnego w linii prostej, przysposabiającego lub przysposobionego, rodzeństwa oraz małżonka; jak również organizacji zrzeszającej osoby represjonowane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

2. Sąd orzeka na posiedzeniu na podstawie akt postępowania organu, który wydał orzeczenie, a w miarę potrzeby przeprowadza dalsze postępowanie dowodowe.

3. Na postanowienie w przedmiocie nieważności orzeczenia przysługuje zażalenie podmiotom, o których mowa w ust. 1.

4. Jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, w postępowaniu o stwierdzenie nieważności orzeczenia mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania karnego, z tym że udział prokuratora w posiedzeniu o stwierdzenie nieważności jest obowiązkowy. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział osoba represjonowana, osoba uprawniona do składania na jej korzyść środków odwoławczych, a w razie śmierci, nieobecności w kraju lub choroby psychicznej osoby represjonowanej, także jej krewny w linii prostej, przysposabiający lub przysposobiony, rodzeństwo oraz małżonek, a ponadto, za zgodą sądu, inne osoby. Z przebiegu posiedzenia sporządza się protokół.

Art. 4. Stwierdzeniu nieważności orzeczenia nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zastosowanie amnestii lub abolicji, zatarcie skazania, akt łaski, przedawnienie, zadośćuczynienie, śmierć osoby represjonowanej, której orzeczenie dotyczy, zawieszenie postępowania lub jego umorzenie z innych powodów niż te, o których mowa w art. 11 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 5. 1. Stwierdzając nieważność orzeczenia, sąd może orzec, na wniosek podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1, o podaniu treści postanowienia do publicznej wiadomości w szczególny sposób.

2. Na postanowienie przysługuje zażalenie podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 1.

Art. 6. Stwierdzając nieważność orzeczenia, sąd poucza osoby uprawnione o przysługujących im uprawnieniach do żądania odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Art. 7. 1. Sąd pozostawia bez rozpoznania wniosek, o którym mowa w art. 3 ust. 1, jeżeli oskarżonego uniewinniono lub postępowanie umorzono z powodów, o których mowa w art. 11 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego.

2. Na postanowienie przysługuje zażalenie podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 1.

Art. 8. 1. Osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodo-

wanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wydania takiego orzeczenia. W razie śmierci tej osoby, uprawnienie to przechodzi na małżonka, dzieci i rodziców.

2. Żądanie odszkodowania i zadośćuczynienia należy zgłosić odpowiednio w sądzie wojewódzkim lub wojskowym, który wydał postanowienie o stwierdzeniu nieważności orzeczenia, w terminie roku od daty jego uprawnomocnienia się

3. W postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 50 Kodeksu postępowania karnego.

4. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli w wyniku rewizji nadzwyczajnej lub wznowienia postępowania prawomocnie zasądzono odszkodowanie, chyba że za jego zastosowaniem przemawiają względy słuszności.

Art. 9. Niezależnie od odszkodowania i zadośćuczynienia sąd może zasądzić od Skarbu Państwa pokrycie w całości lub w części kosztów symbolicznego upamiętnienia osoby niesłusznie represjonowanej, jeżeli jej śmierć była skutkiem wykonania orzeczenia uznanego za nieważne; przepisy art. 3 ust. 1 oraz art. 8 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 10. W wypadku stwierdzenia nieważności orzeczenia, osobie uprawnionej zwraca się mienie, którego przepadek lub konfiskatę orzeczono na rzecz Skarbu Państwa, oraz przedmioty zatrzymane w toku postępowania — z wyjątkiem przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia — jeżeli znajdują się one w posiadaniu państwowej jednostki organizacyjnej, a w razie niemożności zwrotu — ich równowartość.

Art. 11. 1. Przepisy art. 8 — 10 mają odpowiednie zastosowanie również wobec osób, co do których zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności orzeczenia, jeżeli oskarżonego uniewinniono lub postępowanie umorzono z powodów, o których mowa w art. 11 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego, i nie zostało prawomocnie zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie, a osoby te były zatrzymane lub tymczasowo aresztowane. Odpowiednie żądanie może być zgłoszone w terminie roku od dnia wejścia ustawy w życie.

2. Przepis ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie wobec osób pozbawionych życia albo wolności przez organy, o których mowa w art. 1 ust. 1, bez przeprowadzenia zakończonego orzeczeniem postępowania.

Art. 12. Sprawy o czyny lub z powodu działalności określonych w art. 1, w których do dnia wejścia ustawy w życie nie rozpoznano wniesionej rewizji nadzwyczajnej lub złożonego wniosku o wznowienie postępowania, przekazuje się sądowi właściwemu według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 13. Koszty postępowania w sprawach objętych ustawą ponosi Skarb Państwa.

Art. 14. Przepisy ustawy mają odpowiednie zastosowanie do orzeczeń w sprawach o czyny, o których mowa w art. 1, wydanych przez organy Polskich Sił Zbrojnych w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nie pod-

legających rządowi Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od daty i miejsca ich wydania.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

150

USTAWA

z dnia 22 marca 1991 r.

o zmianie ustawy — Prawo budżetowe.

Art. 1. W ustawie z dnia 5 stycznia 1991 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 4, poz. 18) art. 76 otrzymuje brzmienie:

„Art. 76. Do czasu uchwalenia odrębnej ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych zadania tych izb, określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253

i Nr 89, poz. 518 oraz z 1991 r. Nr 4, poz. 18), wykonują wojewodowie, nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 1991 r.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1991 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

151

USTAWA

z dnia 22 marca 1991 r.

o zmianie ustawy — Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych.

Art. 1. W ustawie z dnia 10 maja 1990 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191, Nr 43, poz. 253 i Nr 92, poz. 541) w art. 4 dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:

„6. W wypadku zmian w podziale terytorialnym, o których mowa w ust. 4, do czasu wyboru nowych zarządów gmin stosuje się następujące zasady:

- 1) w wypadku wyłączenia z istniejącej gminy nowej gminy funkcje zarządu w obu gminach sprawuje zarząd dotychczasowy,
- 2) w wypadku utworzenia z jednej gminy ulegającej zniesieniu dwóch lub więcej jednostek podziału terytorialnego, funkcje zarządu dla wszystkich no-

wo tworzonych gmin sprawuje zarząd dotychczas istniejącej gminy,

- 3) w wypadku utworzenia nowej gminy poprzez wyłączenie z terenu dwóch lub więcej gmin części ich terytorium, funkcje zarządu nowo utworzonej gminy sprawuje zarząd jednej z tych gmin, wskazany przez sejmik samorządowy.

7. W wypadku podziału organów wspólnych dla miast i sąsiadujących z nimi gmin, funkcję zarządu dla miasta i gminy sprawuje zarząd dotychczasowy.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*